

Reforma právního vzdělávání v České republice

Abstrakt

Globalizace, europeizace a digitalizace dramaticky mění znalosti a dovednosti, jež jsou pro výkon právnických profesí klíčové. Aby i nadále plnily své poslání, české právnícké fakulty se musí novému prostředí přizpůsobit. Tato práce využívá metodu komparace: srovnává právnícké studijní programy na Právnické fakultě Univerzity Karlovy (PF UK) a nizozemské Univerzitě v Utrechtu. Cílem je určit, které aspekty nizozemského modelu odpovídají požadavkům moderní právnícké pedagogiky a mohly by být implementovány na PF UK. Srovnávány jsou hlavní body vzdělávacího procesu (přijímací zkoušky, výuka, zkoušení) i struktura studijního programu a studijní plán. Poznatky jsou dány do širších společenských souvislostí.

Ačkoliv několik důležitých odlišností lze nalézt v obecné rovině vzdělávacího systému (přijímací zkoušky, model řízení univerzit) či ve vzdělávací politice státu (financování), celá řada poznatků je v českém prostředí aplikovatelná. Oproti nizozemskému studijnímu programu má PF UK nedostatečně propojené jednotlivé body vzdělávacího procesu. Je zapotřebí vymezit jasné cíle vzdělávání. Ty by měly vycházet ze tří základních složek právníckého vzdělání – znalostí, dovedností a hodnot. Cíle vzdělávání poté musí být reflektovány v cílech jednotlivých předmětů. Za účelem zvyšování kvality výuky by bylo vhodné zavést opatření motivující vyučující ke zdokonalování svých pedagogických dovedností. Přednášky by měly být nahrazeny aktivními formami výuky, popř. vzdělávacími klipy dostupnými online. Zásadní přepracování vyžaduje systém ústního zkoušení. Jeho současná podoba, využívaná většinou povinných předmětů, neobsahuje dovednostní a hodnotovou složku a preferuje sumativní evaluaci před vhodnější formativní evaluací. Oproti relativně striktnímu nizozemskému průběhu studia si studenti PF UK mohou uspořádat studium velmi svobodně. S přihlédnutím k tomu, jak odpovědné postavení právníci ve společnosti zastávají, je nutné zhodnotit, v jakých ohledech se volnost osvědčila. Rozdělení studia na bakalářský a magisterský stupeň by též mohlo přinést řadu výhod. Lze uzavřít, že PF UK disponuje nezbytným know-how k zajištění moderního právníckého vzdělání. Naznačené změny by mohly potenciál rozvinout.